

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine
professoris**

Sermones Estiuales De Tempore

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Fer[ia] iii. post do[minica] infra octa[uas]s ascen[sionis]

urn:nbn:de:hbz:466:1-30616

aut lasciuꝝ; aut detractorꝝ et hīdō: s̄z v̄t
hi dei. Act. 1. Adhuc loq̄nt̄ petro verba
hec cecidit sp̄usct̄s sup̄ oēs q̄ audiebat
verbū. Un̄ Matth. vii. Dis q̄ audit ver-
ba mea hec et facit ea affilab̄t̄ vii oſapiēti
rc. Sapia at est p̄mū donū sp̄usct̄. Nota
enā q̄ d̄ Greg. Exaudito q̄ppe diuio b̄/
mone inardescit anim⁹: fit mes in signo
deſiderio ariata p̄cupisct̄s terreſis alie-
na. ps. Eloquiuꝝ dñi inflamauit eū: v̄ic̄ ar-
dere charitat̄ q̄ est a sp̄usct̄. Et Hiere.
xvij. Nunqđ v̄ba mea ſit q̄li ignis ardēs
Elerbuꝝ q̄ppe dei emolliēdo et purificādo
co:da diſponit ad sp̄mſct̄ recipiēdū. Jo.
xv. Dñsi eſtis ppter f̄monē q̄ue locut̄ ſū
vobis. Et Lan. v. Aia mea liq̄. eſt yt dile-
lo. eſt. Exem. Judic. ij. Un̄ loq̄ref angel⁹
ſilis iſt̄ v̄ba dei fleuerūt̄. et Neem. viij.
fleuit ois pols cū audiret̄ v̄ba legg. Tr̄e
in vitaspa. Un̄ qdaz queret ab abbate de
duricia cordis q̄o poſſet euinci. R̄ndit.
Quid duriꝝ lapide: t̄ qd molliꝝ vnda: et
in aqua ſepe cadēdo lapidē frangit̄. Sic
verbū dei cor dur̄ aperit ad timorē dei: et
ſic ad recepfōez sp̄uß. Un̄. Act. ij. Audit̄
verbis dei ex ore petri. Sp̄uct̄ ſunt corde
audiētes et dixerūt ad petr̄ et reliq̄s ap̄lōs
Quid faciem⁹ viri fr̄es: Petr⁹ ſo ait ad
illōs. Pnias agite et accipiet̄ donū sp̄uß.
Ertiꝝ arti. Aud. rc. Gidete ne p̄ ne
gligentia p̄paratiōis puem̄ grā ſp̄iſ
rituſci. Et notate q̄d d̄ lex. ff. de reg. iu.
l. Qd̄ q̄s. Damnuꝝ q̄d q̄s ſua culpa ſentit:
ſibi nō alteri d̄i putare. Non eſt ḡ diuine
gratia priuatio imputanda diuine ſeuſ
ritati ſed huane negligētie: vt habeſ. xj.
q. iiij. Audi. Gidete ergo ne ſit negligētes
vōs p̄pare. Haſi diceret p̄nceps cui p̄dā iſ
digēti: Laua manū et do tibi decē aureos
Et ille negligenter lauare ac lēuare manū:
et ſic nō recipit̄ non eſt culpa p̄ncipis ſed
negligētia indigētis. Applica ad p̄poſituz
notado illō ſen. Turpis eſt iactura q̄ p̄
negligētia ſit.

(Fer. ij. poſt do. infra octās. ascēn.)

Quām venerit
rc. An̄ oia mutuā in vobis/
metip̄is charitatē. P̄tinuaz
b̄ntes. i. Pe. iij. Qui charitatē inuicē h̄nt
sp̄usct̄s in eis de ch̄o et eiꝝ doctrina teſ

timoniuꝝ p̄hibēt̄. Debem⁹ aut̄ p̄ mutuaz
charitatē nos iuncē diligere tripl̄. P̄rio
amoꝝ dulci et fructuoso. i. Jo. iij. Nō dili-
gat̄ p̄bo neq̄ lingua ſed oper̄ p̄tate.

Sed o amore prudēti et discreto. Iſi. 6
ſum. bo. Amor discrep̄ pſonaz diligit̄ vi-
cia pſequitur. Aug. Sic diligēdi ſunt hoies
vt eoz odio habeanſ errores. Ro. xiij. Di-
lectio pri malū nō opat̄. Un̄ yt d̄ Lull.
Nulla eſt pcti excuſatio ſi amicicie cā peci-
caueris. **T**ertio amore forti et pſeuera-
tiuo. Prover. xvij. Om̄i tpe diligit̄ q̄ ami-
cuis eſt. Greg. Un̄ q̄s in pſpitate poſit̄ di-
ligit̄: incertuꝝ eſt valde v̄r̄ pſpitaz vel pſo-
na diligat̄. Amissio felicitaz vim iſrogat
amoris. Un̄ Eccl. vi. Eſt amic⁹ ſim tps
et nō p̄manebit i tpe tribulatiōis.
Un̄ veneſt̄ rc.

Pro p̄mo ar. An̄ sp̄usct̄ queniat ve-
nitre ad nos: Q, nō. q̄ ſibi queniat ſi
p̄t̄ local' mutatio. Lōtra. in euā. Un̄ ve-
nerit pacler̄ rc. R̄nſio fz theologos. Sp̄i
rituſciſt̄ d̄r̄ de nouo venire et mitti/ nō q̄
de nouo iſcipiat eſſe alicubi vbi p̄us nō eſ-
ſat/ aut q̄ ſeſinat eſſe vbi p̄us erat cū ſic
vbiq̄ p̄ eſſentiā: p̄ntiā r̄potētiā. Juxta illō
ps. Si aſcedero in celū tu illic es: ſi deſcē-
dero in. rc. S̄q̄z alicubi iſcipit nouo mō
eſſe q̄ mō p̄us ibi nō erat/ nō ppter nouita-
tē aut mutatiōz q̄ ſit in eo: ſed ppter muta-
tionē eī in q̄ eſſe d̄r̄: q̄ ſ. cauſat i eo aliquē
nouū effectuꝝ q̄e p̄us nō h̄ebat. Genit̄ ḡ
nō mutādō locū ſed influēdo nouū donū:
impmēdo nouū effectuꝝ: et excitādo hoſiem
ad nouū actūt̄ nouū viuēdi modū. Et p̄
dari exemplū de octo ceco cui p̄ns eſt luq̄
mē q̄ ſi miraſoſe regeſ ſiue lumē eſt ſibi p̄
ſens vt cognitū et viſuꝝ: Sic sp̄uß. Incipit
nouo mō eſſe in aliq̄ v̄ic̄ vt cognit̄ r̄ma-
tus. l̄ ſi tā cognit̄ eſt et amat̄/ d̄r̄ veire:
q̄ ſi cogit̄ eē maḡ ſi cogit̄ et maḡ amat̄. et h̄
oīo ſine ſuī mutatiōe/ ſi ppter mutatiōz in
nob̄. Hoc p̄ r̄niſōe. Nota Ertū eſt q̄ ſi. ē
vbiq̄. Un̄ d̄ ſen. ad Lu. Prope eſt a te
de⁹/ tecu eſt/ i te eſt. Ita dico ſacer ſp̄us iſ
ter nos ſedet. Jō etiā notādū ē illō ouīd̄.
d̄ arte. Innocue viuile numē adefit. Et tā
vere d̄r̄ de⁹ veire ad nos: vt p̄t̄ ex r̄niſōe
p̄missa. Poſt quā r̄niſōe dicas. q̄ valde
nob̄ ſcarious eſt ſp̄uß. aduēt̄. Quale ci-
efficiſ corp⁹ p̄ parentiā aie: v̄ic̄ deforme;

ff 3

Feria. III. ante Pent.

impotes opari et mortui. Talis est alia p[ro]pter absentiam spūsceti, vices deformis per causam charitatis et g[ra]tiae quae est forma carnis et pulericas animi; propter partem turpitudinem deformantem animam. In anno peccatorum dicitur Hieronimus. q[uod] vilis facta es nimis. Sit etiam impones opari meritorie. In Augustino de correctione et gratia. Sine spūsceti gratia nulluz prius sine voledo sine agendo faciunt homines bonum. Sit etiam mortua non enim vivificat nisi a spūsceto. In Deut. xxiiij. Elige præcepta et vivas et semina tuum. opera tua: et diligas dominum deum tuum: quod sit per spūsanum. Ipse est enim vita tua. Misericordia certe est anima sine spūsceto: sterilis et vacua et quasi mortua: sed tamen vult spūscetus eam fecundare et vivificare.

Figura Gen. i. Terra erat inanis et vacua et tenebre erat super faciem abyssi et spūs dominus ferebat super aquas. Dixitque deus: fiat lux. Et facta est lux. Et videtur deus luce quod esset bona. et dicitur. a tenebris appellavitque lucem. die et tenebris noctem. Per terras intellige metem terrenam quod inanis est et vacua bonis spūs libet. Per abyssum autem animam hominis inscrutabiliter. Per tenebras affectiones inordinatas quod tenebrose sunt. Per aquas aie potestias gratia et virtutibus per spūscetum informandas finitum beneplacitu[m]. Per lucem spūsceti gloriam. per divisionem lucis a tenebris separationem propria ab impensis quod marie fit per inhabitacionem spūsceti. In Ioh. vij. Spūs est quod vivificat mouendo. sicut spūs ad bonum et spūs aliter illuminando. In h[ab]entes spūsanum sicut filii lucis. Theologus dicit vos filii lucis estis et filii non estis non eritis neque tenebrae.

Secundus articulus. In hoc monone dominus destruxit alijs ordinib[us] ad spūsceti susceptione disponentibus.

Prima est corporalis coibitio.

Secunda mundani amoris abiectio

Tertia est affectualis oratio.

Prima igit[ur] est secunda. Oportet enim hominem a corporalibus et sensibilibus animam coibere et abstineremus ut recipere valeat spūscetum. Non enim sic est post hoc spūs carnalitatem. Abstinere itaque debet homo a numero ciborum: potu: sonoro: locutorio: risu: delitio: ab aspectu mulierum: ab hominum cōversatione. Nota solitudinem. Videtur quod in lignis viridibus et inadefactis si apponatur ignis non accendunt quicquam ligna sint secca. Ita ut vobis persone dissolute in cibo et potu et

sunt ut ligna viridia. Optime ergo tales siccari et non ita separe comedere: bibere: dormire: et sic de alijs. Abstinere etiam a negotiis mundanis et h[ab]emoniis: et tunc ignis spūsceti accedet in vobis. Legimus Ezechieli xxxvij. quod Ezechieli fuit onus magnus caput plenum ossibus mortuorum: quibus ossibus de propria ex parte dei ossa arida audire verbū domini. Hec deus dicit: Ecce ego iterum mittam in vos spiritum et vestis spūs. Ossearida sunt persone abstinentes a cibis delicatis et mundanis negotiis. In his mittit deus spiritum suum. In ea apostoli postquam letumauerunt et fuisse inclusi domo quod a mundo abstracti: dat est spūs. Theologus. Secunda est mundani amoris abiectio. quod dicitur. In Ioh. vij. Spiritus veri misericordia non potest accipere. Unde dicitur. item mundi amatores. ut exponeat Augustinus. i. Lib. de origine animalium. q[ua]ntum spiritus dei. Nota: Figuram in Gen. viij. De columba quam noe misericordia emitte de arca ut videtur si iam cessasset aqua: quod cum non inueniens ubi requiesceret pes eius reverla est ac cum in arca. Aque enim erat super universas terras. Columba signat spūscetum. Lu. iiij. Descedit spūscetus corporali specie sicut columba. tamen noe dicitur deus de arca. id est de celo mittit columbam a spūscetu[m]: et venit ad palatium domino regalis locum et inuenit eos plenos iniusticia et rapina et tamen non inuenit ubi requiesceret pes eius. Ut enim ad platos ecclesie et inuenit eos plenos simonia: gulositate: luxuria: superfluitate: et negligentijs circa curas aiaz et non inueniens ubi regat. Uertitur ad mercatores et videtur ibi tot usururas: fraudes: et deceptio[n]es: rediuit ad arcam. Genit ad monasterium et videtur non seruatur ibi vota neque ceremoniae recte: sed sicut ibi mimicicie: divisiones et non inventus ubi regat. Esta est ratio que mundus. id est homines carnali et mundiali viuenter non potest regere spūscetu[m]: vices propter peccata. Unde dicitur istud sciam et dicamus cum patre. Lor[us] misericordia mea est: et sp[iritu] re. in. in psalmis meis. Tertia est affectualis oratio: Non enim dignus est h[ab]ere spūs. quem non petat. Et iudeo Sapientia. vi. dicitur: Invoca u[er]um et venit in me spūs sapientie. Et Sapientia. vi. Preoccupat eos quod securus. Supponit autem desiderandum est spūsceti aduentum. Tunc propter euadendam spūs maligni crudelitatem. Si enim spūscetus abest: spūs malignus adest. Dicitur Hieronimus. vij. Crudele est et non misericors. Propter spūsceti sublimitatem. G[ra]tia in omni p[ro]positu.

sate charissimi quia sit ista solenitas hie i
cordis hospitio aduentu dñi. Aug. O q̄ fe
lē est ania illa q̄ ita vita sua auxiliare deo
governare studet ut deū hospitē et inhabi
tatore hie mereat. Lū ppter ei⁹ suavitatem
Sap. xij. O q̄ bon⁹: q̄ s̄luauis ē dñe sp̄us
tu⁹ in nob. Gere tāluauis et dulc⁹ q̄ in co
paratiōe dulcedis sue oīs sensualē delecta
rio videt amara; oīa q̄ mūdi amara i dulc
cedine querit. Ber. Quid nō r̄pabit dulc
cedo illa q̄ morte q̄z dulcissimā facit. Ita
q̄sumē desiderad⁹ est sp̄usstus et deuo⁹
te adorādo expectād⁹. Exem⁹ in aplis:
q̄feruētissime desiderabat aduentū sp̄usstā,
et deuotissime orādo petierūt. Actu. i. Et
iō Lu. xj. d: P̄ v̄ celest⁹ dabit spirituz
bonū p̄erēb⁹ se.

Lert⁹ ar. Au. d. t̄c. Lauete ḡne sp̄ui;
Usc̄o resistat⁹ et sic iuste ei⁹ p̄ntia pue
mī. Lauete ne q̄ negligētā dispositōis
p̄paratiōe et ppter q̄diciōis oppositōis tan
to q̄solatore p̄uenimi. Dicit ei lex. Siq̄s
sua culpa eger indignū est ei subuenire, t̄f.
depositi. l. Bona fides. Arg. oppositū ad
hoc. lxxvij. vi. Nō sat⁹. Notare: Siquis
egor⁹ ianuā claudit medico aut sibi q̄di
cūz resistit; aut si tribular⁹ a se eī abyc⁹ q̄
vult et p̄t eī q̄solari; Nōne t̄c. Expōe no
tādo illō. Isa. xxixij. Ele q̄ sp̄ernis t̄c.

Feria. iij. post do. infra. oct. ascensiōis,

VIII. Venerit

ar. Charitas opit mltitudi
ne p̄tōp. j. Pe. iiij. Lū vene
rit parcer⁹ ille testimoniu de ch̄z q̄ph⁹
bedit; q̄ mltitudinē opit p̄tōp. Prover.
x. Uniuersa velicta opit charitas. Opit
iō vniificādo; discernēdo; et trāsformādo
P̄tō vniificādo. Per p̄tūm q̄pe aia est
mortua; s̄z opit charitas p̄tūm cu vitā re
parat. T̄s prosper de vita p̄tēplat. dt q̄
charitas est vita virtutū. Sc̄do discern
nēdo. Per p̄tūm v̄lq̄ hō est fili⁹ diaboli;
sed q̄ charitatē a fili⁹ diaboli secessit.
Aug. Sola charitas discernit iter filios
dei et filios diaboli. T̄ertio trāsformādo
in s̄lititudinē v̄lq̄ dei. Per p̄tūm q̄pe ē aia
imago diaboli; s̄z p̄ charitatē trāsformat
in imaginē et s̄lititudinē dei. Ḡf Hugo d

arra aie. Sc̄io aia mea dilecta q̄ amor vi
ta tua ē et q̄cqd diligis ea vi dilectiōis in
carde imaginē v̄lslititudinē trāsformar⁹.

Lū venerit t̄c.

P̄ Ro p̄mo ar. An possit q̄s certitudi
nali sc̄re se hie sp̄msā. R̄nsto fz sc̄ot.
di. x viij. p. Lū hit⁹ cogiscāt p̄ act⁹ si actus
p̄formes a distinc⁹ h̄itib⁹ exēat sc̄ri neq̄t
a q̄pdeat h̄itu. Lū igif amor dei naturalē
et charitas infusa s̄les act⁹ habeat: sc̄re n̄
p̄t alīq̄s certitudinalr⁹ se charitatē hie. et
p̄ ḡns neq̄ sp̄ms. s̄n q̄ nō h̄i charitas. hec
Sc̄o. Nota. Misera certe ē mortalē hois
p̄dicio. Ignar⁹ ei est h̄o p̄pri⁹ stat⁹. t̄si for
te nūc sc̄iat ignorat t̄n p̄ futuro. Virgi. x.
enīd. Hesia mēs hoim fati sortisq̄fute

Et valde tebilib⁹ est intellect⁹ h̄uanus
circa sp̄ualia. Un̄ Aristo. ij. meta. Sic ut
se habz oculus noctue ad lumē solis ita i⁹
tellect⁹ n̄ ad ea q̄ sūt manifestissima. Gafe
Un̄ n̄ p̄t p̄ certitudinē sc̄re p̄ntia sp̄us
sc̄ti p̄ grām: sicut p̄z exp̄missa trāsfo. Ex q̄
etia intelligētū iudicij disp̄satioez p̄p
n̄ram v̄lq̄ h̄uiliatioz. Ḡia ei n̄ daf lup⁹
vis s̄z h̄uilibz bona sua n̄ vidētib⁹ ad alti
ora p̄secēdētib⁹; p̄fea n̄ v̄lq̄ de⁹ nos cer
tos ee de sp̄usstā p̄ntia. Un̄ Eccl. ix. Sūt
iusti atq̄ sapientēs et eoz opa in manu dei. et
t̄n nescit h̄o an amore vel odio dign⁹ sit.
Et nota q̄ de iustis t̄n loq̄. Sc̄re ei p̄t
alīq̄s certitudinalr⁹ se esse in p̄tō et dignū
odio; sed n̄emo q̄ntūcūq̄ iuste v̄war cert⁹
esse p̄t nisi p̄ dei reuelatioz se esse in grā: v̄
lq̄z in timore et h̄uilitate maneat. Greg.
Idcirco de nris meritis cūcta nob̄lūt icē
ra vt certā viā teneam⁹ h̄uilitate. Nō t̄n
sufficit timor pene sive fulnis nisi et assit ti
mor filial⁹ q̄ quis timet disp̄licere deo. p̄p
eius amore. Glōdeat igif v̄nusq̄s p̄seiaz
suā. Audiat q̄ neq̄ deū amāt neq̄ timet;
lubrici: auariz t̄c. De quib⁹ dici p̄t illō p̄s.
Nō est timor dei an oclōs eoz. Idō ma
nent indurati. Nā vt d̄ Eccl. j. Qui sine
timore est nō poterit iustificari. Sed vt
ibidē dicit. Timor dei expellit p̄tūm. Idō
etia nec p̄mitit peccātū intrare domum
cordis; quia ponit infernū vel diez iudicij
quasi q̄ddā expauesculū i corde ad terren
dum vicia et demones: sicut solēt homies
ponere in horis ad terrendū aves. Eccl.
xxij. Limenti deum non occurrit mala;